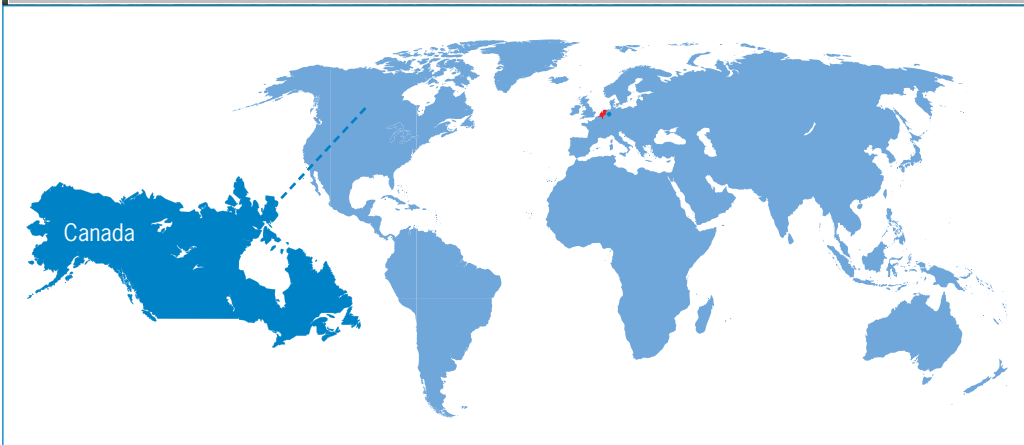

Copyright foto

Canada

Als grootste land ter wereld is Canada 280 keer zo groot als Nederland. Het land heeft 34 miljoen inwoners. Eind jaren negentig groeide de varkenshouderij sterk in Canada. Met name de grote binnenlandse graanproductie zorgde voor een snelle ontwikkeling. Vanaf 2007 is de varkenspopulatie dalende door de slechte economische situatie. De huidige varkensstapel telt 11,8 miljoen varkens, waarvan 1,3 miljoen zeugen. Deze dieren liggen verspreid over ongeveer 7.000 varkensbedrijven. Quebec is de provincie met de meeste varkens, gevolgd door Ontario en Manitoba. Canada is 's werelds grootste exporteur van varkensvlees. De grootste afzetmarkten zijn de VS en Japan.

Vleesvarkenshouder Henk Schipper geniet van de vrijheid in Canada

'Je mag hier doen en laten wat je wilt'

Een tegenwerkende overheid en doorslaande bureaucratie. Henk Schipper was het beu in Nederland en verhuisde samen met zijn gezin zes jaar geleden de vrijheid tegemoet in Canada. Ze vonden het boerengeluk er weer terug. Op contractbasis houden ze nu vleesvarkens voor een grote integratie. Iets wat voor hem wennen is.

Henk en zijn vrouw hebben een bedrijf met 4.400 vleesvarkens, 384 hectare grond en 230 schapen. Toch noemt hij zich gekshe-rend een 'prutsboertje'. Een gemiddeld Canadees varkensbedrijf is al gauw twee keer zo groot in omvang. Een akkerbouwer in de buurt waar hij als zzp'er werkt, heeft een grondareaal van 3.000 hectare. De Canadese maatstaven voor boerenbedrijven zijn de overtreffende trap.

Geen gelukkig ondernemer

Er is ruimte, goede landbouwgrond, redelijk gunstig klimaat en de overheid stimuleert de landbouw. Het is datgene wat Henk en zijn vrouw Nanda Schipper zo trok aan het Noord-Amerikaanse land. In Nederland hadden ze een varkensbedrijf met 200 subfokzeugen, 430 vermeerderingszeugen en 3.300 vleesvarkens verspreid over de locaties Smilde, Orvelte en Dedemsvaart. Toch waren ze geen gelukkige ondernemers meer in Nederland. „Na de varkenspest ben ik de wet- en regelgeving te beperkend gaan vinden voor varkenshouders. Verplichte luchtwasser, minimale spleetbreedtes, het papierwerk voor dier- en mesttransport. Ik zag er allemaal het nut niet van in“, verklaart Henk Schipper. Sinds de eeuwwisseling begon het te kriebelen om in een ander land een nieuwe start te maken. Vanwege de slechte verkoopbaarheid van de varkensbedrijven duurde

het nog tot begin 2006 voordat hij samen met zijn vrouw en drie kinderen definitief de overstap naar Canada maakte.

Meedenkende overheid

Ruim zes jaar na de overstap heeft de familie Schipper zijn vrijheid teruggevonden in Delia. Een niemandsgehucht twee uur rijden ten noordoosten van Calgary in de provincie Alberta. „Je mag hier doen en laten wat je wilt. In de goede zin van het woord. Je moet er geen smeerbeel van maken en netjes voor de dieren zorgen.“ Hij roemt de ongecompliceerde manier van boeren. „Als je iets wilt, dan doen je dat. Ik ben met de schapentak begonnen en hoef niemand om toestemming te vragen. Als je een loods voor het aflammeren wilt, denkt de overheid met je mee. 'Zou je de loods niet iets eerder bouwen zodat je er al deze winter gebruik van kunt maken', krijg je dan als antwoord.“ De Nederlander neemt er een ander voorbeeld bij. „We hebben overwogen om naar 8.000 vleesvarkens uit te breiden. De provinciale overheid stimuleerde ons om meteen door te groeien naar 12.000 dieren.“ Het zijn voor Schippers tekenen dat de waardering voor hem als boer groot is.

Dat de vrijheid doorschiet in eenzaamheid in het enorm uitgestrekte land is voor hem niet aan de orde. „Ik heb wel eens dagen dat ik niet van het erf kom, maar dat was in

Nederland niet anders. Het is geen eenzaam leven, alleen het is allemaal verder weg. Onze burens wonen op twee en halve kilometer afstand. Het is een uur rijden tot het dichtstbijzijnde centrum.“

Op contractbasis

Schipper is geen zelfstandig varkenshouder, maar een contract finisher voor Alberta Pig Company. Een integratie met 11.000 zeugen verspreid over vijf vermeerderingslocaties in de provincie Alberta. Voor het afmesten van de biggen zijn contracten afgesloten met vleesvarkenshouders. Henk Schipper is één van hen. „Biggen, voer, medicijnen. Alles wat ik gebruik, krijg ik vergoed.“ Zijn verdiensten bestaan uit een vast bedrag per vleesvarkensplaats. Dit kan oplopen door extra bonussen per afgeleverd varken en dieren die in de juiste gewichtsklasse zijn afgeleverd. Wat de exacte verdiensten zijn, laat hij in het midden. „Ik ontvang nooit een topprijs, maar ook nooit de onderprijs.“ De afgelopen jaren heeft hij vooral kunnen profiteren van de magere jaren. Vooral 2008 was bar en boos volgens hem. In dat jaar leverde de gemiddelde vleesvarkenshouder 24 tot 32 euro per afgeleverd varken in. De daaropvolgende jaren waren niet veel beter. Zelf merkte hij weinig van de economische malaise in de varkenshouderij. „Dat is het voordeel van varkens houden op contract- ▶

Fotoreportage gemengd bedrijf

Henk en Nanda Schipper hebben een gemengd bedrijf met vleesvarkens, schapen en akkerbouw in Delia (Alberta). Bovendien werkt Henk als zpp'er bij een akkerbouwer met een grondareaal van 3.000 hectare.

Bekijk de fotoreportage op www.pigbusiness.nl

basis. Op één jaar na heb ik de normale betaling ontvangen. Het achterstallige geld krijg ik nu in termijnen uitbetaald."

Groot voerkostenverschil

Is er dan helemaal geen ondernemersrisico voor hem? Jawel, één van de grootste integraties in Canada is een paar jaar geleden failliet gegaan, verklaart hij. De aangesloten boeren waren vooral de dupe. Toch moet Schipper toegeven dat het werken op contractbasis ten koste gaat van het ondernemerschap. Hij hoort tot de best presterende vleesvarkenshouders, maar ziet zijn technische resultaten nauwelijks beloond. „We hebben met dezelfde big en voer allemaal hetzelfde uitgangsmateriaal. Desondanks zit tussen de beste en slechtste deelnemer een voerkostenverschil van bijna 10 euro per afgeleverd varken. Van deze winst zie ik niets terug."

Elk jaar op de vergadering stipt hij het onderwerp weer aan. Zonder succes. „Ik heb al twee jaar geen enkele begeleider of wie dan ook gehad. Op sommige bedrijven moet de dierenarts elke twee weken komen. Ik heb al voorgesteld dat je de bezoeken moet betalen, maar ook daar wilden ze niet aan. Ze vinden het huidige systeem goed werken en vinden de veranderingen teveel werk." De Nederlander weet dat hij weinig keus heeft. „Je kunt het accepteren of eruit stappen."

All-in-all-out systeem

Eruit stappen heeft hij wel overwogen, maar hij vindt de voordelen nog niet opwegen

tegen de nadelen. „Ik wil grote koppels dieren, omdat ik met een all-in all-out systeem wil blijven werken. We draaien met dit systeem goed. Binnen enkele weken leg ik acht koppels van 550 dieren op." Zeugenhouders die aan deze grote koppels kunnen voldoen, heeft hij nog niet gevonden. De huidige opbrengstprijzen nodigen wel uit om zelf varkens af te leveren. De kostprijs schommelt rond de 130 euro per afgeleverd vleesvarken. Terwijl de opbrengsten de 160 euro passeren. De emigrant is ervan overtuigd dat de overgebleven Canadese varkensbedrijven een goede toekomst hebben. „In vergelijking met Noordwest-Europa is er voldoende binnenlandse graanproductie en niet onbelangrijk, de boeren genieten de steun van de overheid."

Eigen voerfabriek

Zelf is hij momenteel bezig met nieuw project. Voor zijn 4.400 vleesvarkens heeft hij nu toestemming van Alberta Pig Company om een eigen voerfabriekje te bouwen. Voorheen kreeg hij het voer aangeleverd van de voerfabriek die op een afstand van 250 kilometer ligt. Voor de integratie bespaart hij zo veel transportkosten. De materialen en arbeid voor bouw van de voerfabriek komen voor rekening van de integratie. De uren die Schipper gaat steken in de voerfabriek krijgt hij uitbetaald.

De voerfabriek past in de Canadese filosofie. Je moet het vooral zelf doen. „Je staat er met je vrouw alleen voor op je bedrijf. Een belangrijke voorwaarde is dat je probleem-

oplossend bent. In Nederland bel je de reparateur of dierenarts en binnen een half uur staat er iemand op de stoep. Ik ben loodgieter, elektriciën, dierenarts, voeradviseur en boer tegelijk."

Geen loyaliteit

Toen Henk Schipper en zijn gezin begin 2006 emigreerden naar Canada was het streven om het bedrijf met 4.000 vleesvarkens zo snel mogelijk uit te breiden met 500 zeugen. De afgelopen jaren hebben ze hun plannen aangepast. Consolideren is nu het devies. Er is een schapentak bijgekomen en hij werkt deeltijd bij een akkerbouwer. De uitbreidingsplannen zijn voorlopig van tafel geveegd. Het is voor hem moeilijk om aan vreemd vermogen bij banken te komen. Misschien een nog wel groter struikelblok is dat hij bij zeugen met personeel moet gaan werken. „Er is een grote schaarste aan vakbekwaam en gemotiveerd personeel in de agrarische sector. Je kunt hier als je wilt 24 uur per dag en 7 dagen per week aan de slag. De veel lucratievere oliehandel trekt veel arbeiders weg uit de landbouw." Loyaliteit van je personeel hoeft je volgens hem niet te verwachten. „Als ze ergens anders meer kunnen verdienen, zijn ze weg. En dan is het niet zoals in Nederland dat je AB Oost even belt voor vervanging. Je zult het allemaal zelf moeten doen. Die kopzorgen wil ik niet." ■

Reageren?

r.vanboekel@pigbusiness.nl

Gemengd bedrijf

In januari 2006 emigreerden Henk (44) en Nanda (45) Schipper met hun drie kinderen naar Canada om een nieuw bedrijf te starten. In Nederland hadden ze een subfokbedrijf met eigen aanfok, zeugen en vleesvarkens verspreid over drie locaties in Drenthe en Overijssel. Na dit te hebben verkocht, zijn ze in Delia (Alberta) een gemengd bedrijf gestart met 4.400 vleesvarkens, 384 hectare grond en 230 schapen. Schipper is aangesloten bij de lokale integratie Alberta Pig Company. Het is een integratie met 11.000 zeugen. De Nederlander werkt met een all-in all-out systeem en groepen van 550 dieren. Binnen 2 weken worden 8 koppels van 550 dieren opgelegd. Hij krijgt alle biggen van dezelfde vermeerderaar. De biggen hebben als genetica Fast Genetics.

Copyright foto

Technische resultaten vleesvarkens 2011

Aantal vleesvarkens	4.400
Groei/gram/dag	904
Uitval (%)	1,74
Voederconversie	3,04
Voerkosten per kg groei (€)	0,57
Aantal ligdagen	107
Opleggewicht (kg)	27,6
Slachtgewicht (kg)	96,7
Spierdikte (mm)	60
Spekdikte (mm)	18
Vleesindex	110,5